

Anders Kaliff svéd régészprofesszor.

Swedish archeology professor Anders Kaliff.



Prof. Anders Kaliff, dolgozott a Svéd Nemzeti Örökségvédelmi Hivatal régészeti osztályának vezetőjeként. Régészeti ásatásokat vezetett Észak-Európában és Ázsiában. 2008 óta az Uppsalai Egyetem Régészeti osztályának a professzora.

Több országból gyűjtött nemzetközi tapasztalatokat. Ilyen országok: Kína, India, Nepál, Észtország és Magyarország.

Mint az Országos Régészeti Hivatal régészeinek vezetője fontos szerepet töltött be a Százhalombattai Régészeti Expedícióban (SAX), melyet a Magyar Nemzeti Múzeum vezetett.

Kaliff nemzetközi terepmunkája magában foglalja a Közel-Keletet is, ahol évek óta régészeti munkákat kezdeményeztek és végeznek al-Lisanban Jordániában (A svéd Holt-tengeri Expedíció) együttműködve a Régiségtudományi Osztály Minisztériumával Jordániában.

Anders Kaliff was born in 1963 in Linköping, Sweden. He is a Ph. D. and Professor in Archaeology at the Uppsala University and has worked as an archaeologist since the mid 80s.

https://www.arkeologi.uu.se/staff/Presentations/anders-kaliff_en/

After training at the *Uppsala University*, Kaliff worked for some years as an archaeologist at different archaeological excavations, at *Swedish and Norwegian museums* as well as at the *Swedish National Heritage Board*.

During 1989-1999, he was employed by the Swedish National Heritage Board, Department of Archaeological Excavations as manager of different archaeological projects. During this period, he continued his association with Uppsala University and successfully defended his doctoral dissertation *Grave and Cultic Place* in 1997.

He has international experience from several different countries, including from China, India, Nepal, Estonia and Hungary.

During his time as head of the *National Antiquities Office's* archaeologists, he was co-responsible for the Swedish participation in the *Százhalombatta Archaeological Expedition (SAX)*, which was led by the *Hungarian National Museum*.

Kaliff's international fieldwork includes also the Middle East, where archaeological work has been initiated and carried out for a number of years, at al-Lisan in Jordan (The Swedish Dead Sea Expedition) in collaboration with the Department of Antiquities of Jordan.

Since 1999, Anders Kaliff has been employed at the Department of Archaeology and Ancient History, *Uppsala University*, as a researcher, lecturer and supervisor.

In 2001 he was appointed Associate Professor and in 2008 Professor in Archaeology. He has also been Director of Studies for undergraduate studies (2001-2002), and for graduate studies (2005).

During the period 2003-2008 he was partly on leave, working as Deputy Head and later Head of Department at the Swedish National Heritage Board, Department of Archaeological Excavations.

***Prof. Anders Kaliff könyve Dr. Torma Zsófiáról:
Prof. Anders Kaliff's book about Dr. Zsófia Torma:***



Zsófia Torma var Ungerns första kvinnliga arkeolog. Under 1870-talet grävde hon ut en märklig 7000-årig kultur i Tordos i Transsylvanien.



ZSÓFIA TORMA

En ny bok om Ungerns första kvinnliga arkeolog!

Under andra halvan av 1800-talet var arkeologin en ny vetenskap, och Zsófia en av dess allra första kvinnor. Hon borde därför vara välkänd i arkeologihistorien, men tyvärr är det inte så. Det är därför dags att lyfta fram henne i ljuset.

UTE NU!

Redan för mer än 7 000 år sedan, fanns i delar av Central- och Sydosteuropa ett mycket avancerat jordbrukssamhälle, med stadlika bosättningar som hyste flera tusen invånare. De första spåren efter denna märkliga kultur, hittades på 1870-talet vid Tordos (Turdaş) i Transsylvanien. Utgrävningen gjordes av dr Zsófia Torma (1832-1899), Ungerns första kvinnliga arkeolog och en av de allra första kvinnorna i arkeologihistorien.

Den här boken handlar om en enastående kvinna och hennes upptäckt – spåren efter Europas första högkultur. Möjligen skapades här ett tidigt skriftspråk, och här finns även de hittills äldsta spåren efter metallurgi. Fynden är

ännu omdebatterade, av varierande skäl. Delvis handlar det om sund, vetenskaplig försiktighet, men ibland också om en rädsla för att våga tro på att så tidiga innovationer faktiskt kan ha uppstått här, mitt i Europa.



Anders Kaliff är professor i arkeologi vid Uppsala universitet och har mer än 30 års yrkeserfarenhet bakom sig som fältarkeolog och forskare. Han har dessutom skrivit flera uppskattade böcker, som *Källan på botten av tidens brunn* och *Tempel och kulthus i det forna Skandinavien*.

Dr. Torma Zsófia, az első magyar régész nő zsenialitása



1832 szeptember 26-án született Csicsókeresztúron (ma Románia, Cristești Ciceului) és 1899 november 14-én halt meg Szászvárosban (ma Románia, Orăștie). Abban az időben Erdély Magyarország egy része volt. Nagybirtokos szülők gyermekeként született és családi környezetének is köszönheti a régészethez, illetve az ásatásokhoz való elkötelezettségét, valamint a tudományok iránti szeretetét.

Nagysága - Zsenialitása

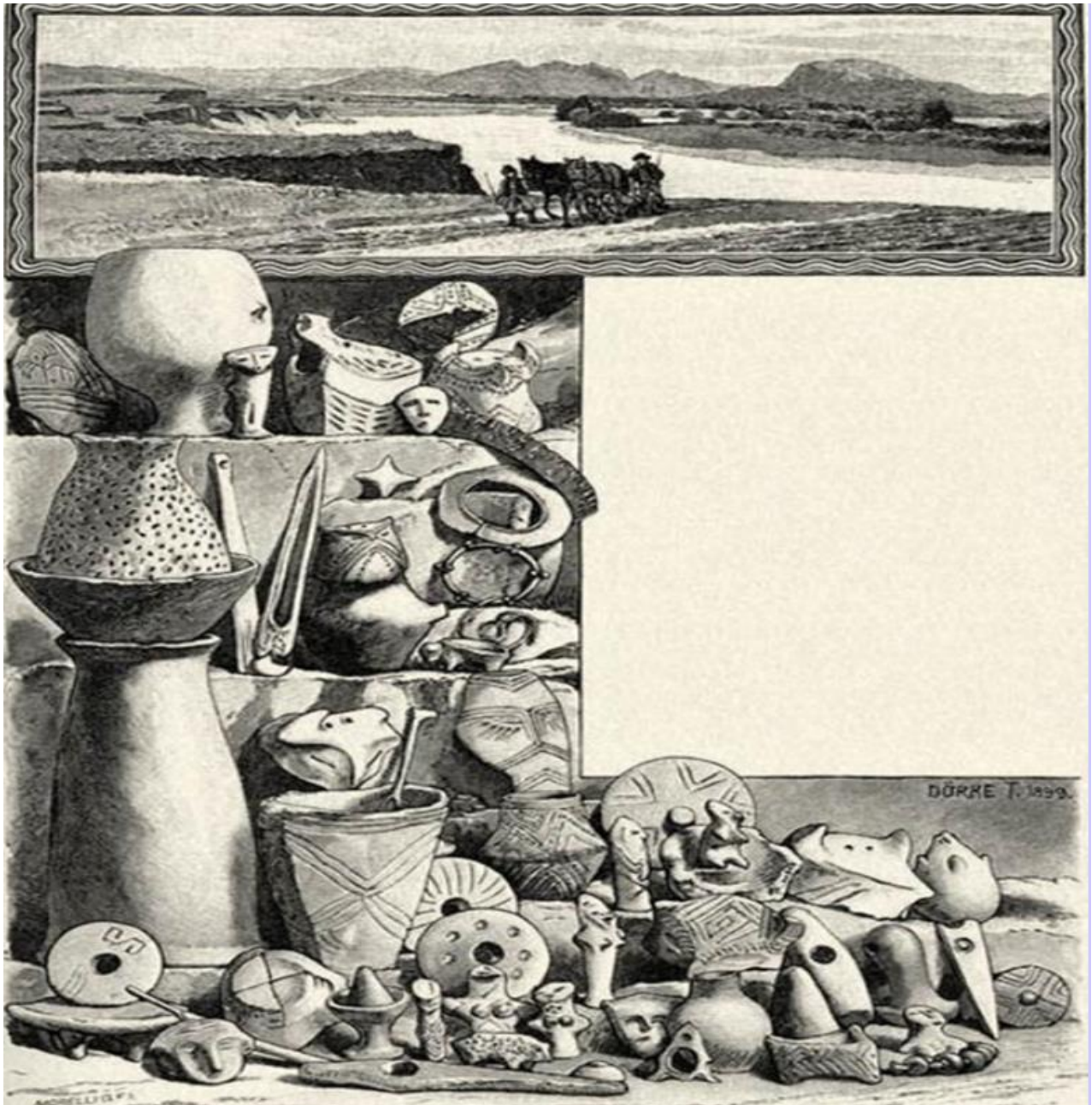
Elszántasága és kitartó kutató munkája végül meghozta a későn jött elismerést:

1899 május 25-én a Kolozsvári Ferencz József Egyetem császári engedéllyel tiszteletbeli doktorává választotta.

- Kitartott merész állásfoglalása mellett
- A képrásos ismeretlen jelek Európa legrégebbi írásos emlékeit őrzik.
- 1879-ben kimutatta, hogy kapcsolat van a tordosi jelek és az babilóniai írásbeliség között.

Miért fontos Zsófia munkássága?

- Leleteivel bebizonyította a sumér nyomok jeleit Erdélyben és elsőnek tárta fel az újkőkori TORDOSI kultúrát, melyet húsz éven át vizsgált és mely során meglepő következtetéseket vont le.
- Felhívta a figyelmet az első európai írásbeliség megjelenésére azáltal, hogy tanulmányozta a 6-7000 éves cserépedények írásjegyeit .
- Leletei alapján felhívta a figyelmet a rovásjegyekre, melyek nagy számban találhatóak a gyűjteményében.
- A Sayce-hez írott levélben négy ősi székely-magyar rovásírási jegyre világított rá (melyek az ny, zs, t és c betűk):
- Ezen írásjelek felvetik a lehetőséget, a magyarság korábbi jelenlétére és folytonosságára a Kárpát-medencében.
- Zsófia már 1879-ben kimutatta, hogy kapcsolat van a tordosi jelek és az asszír – babilóniai írásbeliség között.
- Régészeti leletei alapján hasonlóságokat állapított meg a Kárpát-medence és Mezopotámia korai kultúrái között.
- A tordosi leletek több ezer darabra (10 387) gyarapodtak. Zsófia tordosi régészeti gyűjteményét egész Európa elismerte és értékelte.



Részletek rajzillusztráció segítségével Zsófia gyűjteményéből:

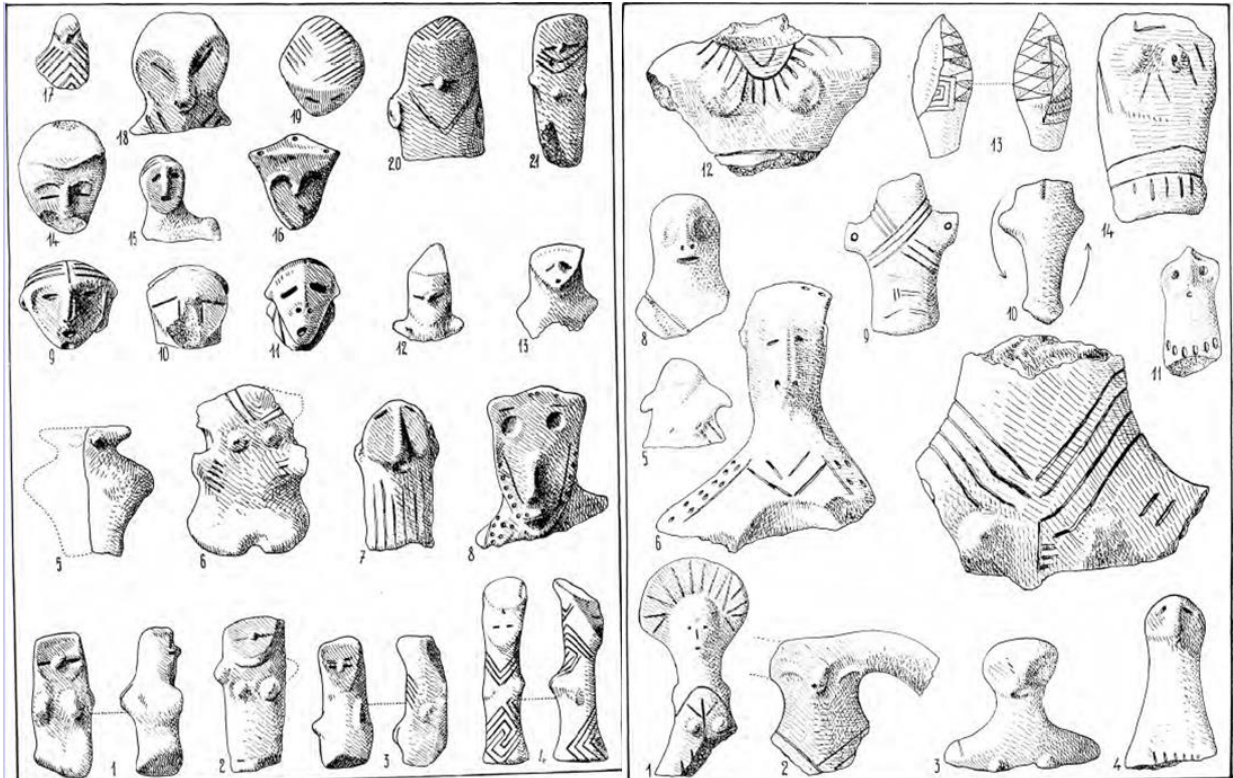
(<http://tormazsofia.ro/magyar.html>)



Tordosi leletek Torma Zsófia Jegyzetfűzetéből:



Tatárlakai agyagtábla, i.e. 5 500



Zsófia tordosi leletei

Főműve: "Dácia a római foglалás előtt"



Dr. Torma Zsófia 1882-ben

Fontos feladatunk az általa nagy gonddal bővítetett és fontosnak

tekintett főművének, ***Dácia a római foglалás előtt***-nek a felkutatása és restaurálása.

„Mint már említettem, az eddig ismeretlen újabb adatokat,

melyek rendelkezésemre állnak és melyeket itt felsorolni képtelenség lenne, egy másik,

2500 ábrával illusztrált régészeti munkámban fogom részletesen feltárni és megmagyarázni.

*Ebben a nyomdára kész dolgozatomban, melynek közreadását a már korábban említett súlyos betegségem akadályozta meg több éven át, a szerény **kutatómunkám elért és sokszor nem is remélt eredményeit teljesen tisztázni fogja.**”*

(Torma Zsófia: *Sumér nyomok Erdélyben*)

***Dr. Zsófia Torma – the first female Magyar
(Hungarian) archeologist, who worked with scientific
methods and discovered the TORDOS culture***



Dr. Torma Zsófia 1870-ben

Dr. Zsófia Torma was born on September 26th, 1832 in Csicsókeresztúr (today Rumania's Cristești Ciceului) and she died on November 14th, 1899 in Szászváros (today Rumania's Orăștie). At Zsófia's time, Transylvania was a part of Hungary. Her research was connected to the Hungarian academic world, culture, history and tradition. She was the child of landowners of a large estate and she may thank them for her dedication to archeology and excavation, and also her love for science.

Her greatness is also reflected in the fact that she was brave enough to stand by her daring statement, according to which the unknown signs in the pictographs preserve for us Europe's oldest written memories.

Zsófia already showed in 1879 that there is a connection between the Tordos signs and the Assyrian-Babylonian writings, an opinion that was honored by A. H. Sayce. Her attempts to show the European literacy elevate Zsófia into the realm of the truly great researchers. She already spoke of her very daring opinions during the 1880 Archeological Congress in Berlin, when she brought up the connection between Transylvania and the possibility of the spread of Sumerian literacy, and its transmission in South Eastern Europe.

Runic (Rovás) signs can be found in great numbers in her collection. In her letter to A. H. Sayce, she brought to his attention four ancient Székely-Magyar rovásírás (runic) signs (which are the ny, zs, t and c characters). She studied with great attention these unique and frequently occurring characters and, in her Curriculum Vitae she also attempted to decipher these mysterious signs.

***Her main work: "Dácia a római foglalás előtt"
(Dacia before the Roman Occupation.)***

It is our important task to search out and restore Zsófia's main work, which she so carefully enlarged and considered very important. It may be possible that it can be found in some of the archives of the Museum of Cluj-Napoca.

„As, I mentioned before, the newer data which have been until now unknown, and which are at my disposition and which would be impossible to enumerate now, I am going to disclose and explain in another archeological work, including 2500 illustrations. This print-ready work, which I have not been able to publish for several years, due to my already mentioned great illness, is going to clarify the often unexpected successes that I achieved in my modest research work .”